

**İktisadi buhran vergisi kanununa müzeyyel 1/885 numaralı
kanun lâiyhası ve İktisat Maliye ve Bütçe encümenleri
mazbataları**

T. C.

Başvekâlet

Kararlar müdürlüğü

Sayı: 6/491

1-III-1934

B. M. M. Yüksek Reisliğine

1890 numaralı İktisadi buhran vergisi kanununa zeyil olarak Maliye Vekilligince hazirlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 28-II-934 toplanisinda Yüksek Meclise arzı kararlaştirilan kanun lâiyhası esbabı mucibesile birlikte Yüksek huzurlarina sunulmuştur efendim.

Başvekil

İsmet

1890 numaralı İktisadi buhran vergisi kanununa müzeyyel kanun esbabı mucibe lâiyhası

Epeyce zamandan beri devam eden dünya buhranının tesirlerinden memleketimizin de uzak kalamadığı malumdur. Buhran tesirile her memlekette olduğu gibi memleketimizde de alınması mecburiyet hissedilen kontenjan ve gümrük himaye sistemi ve kambiyo tahdidatı gibi tedbirlerin hassaten gümrük varidatı ve muamele vergisi üzerinde vukua getirdiği tenezzüllere, sair varidat membalarında husule gelen tenakusların da inzimamı, amme hizmetlerinin hüsnü suretle ifa ve bütçe tevazününün idame edilebilmesi zaruret ve mülâhazalarile 1931 senesinde 1890 numaralı kanunla umumî ve hususî müessesat memur ve müstahdemlerinin maaş ve ücretleri üzerine mevzu ve İktisadi buhran vergisi namile muvakkat bir vergi ihdası Meclisi Âlice kabul ve tasvip buyurulmuştur.

Ancak memleketin umumî hayatı İktisadiyesi üzerinde tesirleri görünen buhranın millete tahmil ettiği fedakârlıkların, yalnız bir kısım vatandaşlara yükletilmiş olması, bu kısım vatandaşlar buhranın tesirlerinden en az zarar gönenler olmakla beraber, hem istihdaf olunan gayeyi temine kifayet edememiş ve hem de içtimai tesanüt mülâhazalarile pek te kabili telif bulunmamıştır.

Bu noktaları nazarı dikkate alan Hükümet, bu müskellefiyeti buhranın tesirinden binnisbe biraz daha fazla müteassir olan bir kısım vatandaşlara da tahmil etmeği muvafık bulmuş ve Meclisi Âlice tasvip buyurulan bu mülâhazaya müsteniden 1996 numaralı kanunla 932 senesinden itibaren buhran vergisi, bina vergilerine de teşmil edilmiştir.

Halen dünya İktisadiyatını sarsan buhranın tesirleri, bütün müşterek ve beynelmilel gayretlere rağmen, izale edilememiştir. Menabii serveti, millî paraları ve halkın tediyeye kabiliyetleri daha yüksek olan bir çok memleketlerin bütçeleri büyük açıklar verdiği günlerde memleketimiz, vatandaşların ibraz ettiği büyük ve anlayışlı fedakârlıklarla bütçesini daima mütevazın tutmağa muvaffak olmuş memleketler arasında bulunmaktadır. Ancak buhranlı günlerin devamı, milletin son senelerde büyük gayretlerle elde ettiği vaziyeti haleldar olmaktan korumak için vatandaşları biraz daha fedakârlığa daveti icap ettirmektedir. İçtimai tesanüdün icabatına da uy-

gun ve bütçe tevazününü koruyacak olan bu fedakârlık vatandaşların buhrandan müteessir oldukları nisbette küçük olacaktır.

Bu gün yüksek tasvibinize arzolunan kanun lâyihası işte bu mülâhazalarla vücade getirilmiş ve 1890 numaralı kanun hükümleri haricinde kalan ticaret ve sanayi erbabının kazanç vergilerine beşte bir nisbetinde buhran zammı tatbik edilmiştir.

Kanun lâyihası tanzim olunurken, Meclisi Âlinin yüksek düşüncelerle esasen kazanç vergisinden istisna etmiş olduğu ticaret ve sanat erbabı, bu zamandan da müstesna tutulmuştu. Bu verginin, aslı olan kazanç vergisinin tahakkuk tarzlarına tebean tahakkuk ettirilerek, kazanç vergisiyle beraber tahsil edilmesi münasip görülmüş ve madde kanunıye o suretle tertip olunmuştur.

İktisat encümeni mazbatası

T. B. M. M.

İktisat encümeni

Karar No. 16

Esas No. 1/885

7 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

1890 numaralı iktisadî buhran vergisine zey-
lölme üzere Maliye vekâletince hazırlanan ve
İcra Vekilleri Heyetinin 28 - II - 1934 toplantı-
sında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun
lâyihası encümenimize havale edilmekle Maliye
vekili Fuat Beyefendinin huzur ile tetkik ve mü-
zakere olundu.

Hükümetin esbabı mucibesinde de izah edil-
diği veçhile kazanç vergisine munzam bir kesir
mahiyetinde teklif edilen bu vergi dünya bu-
hranının bütün şiddetile devam ettiği bu zaman-
da memleketimizin bu buhrandan azade kalmadığı
ve bunun neticesi olarak hidematı umumiyenin
sarsıntısız ifasında büyük müşkülâta maruz kal-
mak gibi milletimizin menafii ammesini halel-
dar edecek vaziyetlere meydan vermemek için
halkımızın şimdiye kadar göstermekten geri
kalmadığı yüksek fedakârlıklar cümlesinden
olarak bu verginin teklifine zaruret hâsıl oldu-
ğu anlaşılmiş, bundan başka iki seneden beri bu
vergi müstahdemlerden alındığı halde bunları
istihdam eden müesseselere teşmil edilmemesi

arada müessese sahipleri lehine bir adaletsizlik
doğurmuş olduğundan encümenimiz bu noktai
nazardan lâyihanın heyeti umumiyesini kabule
şayan görmüştür. Ancak lâyihanın (D) fıkrası
hükmü vazih görülemediğinden esas hükmü de-
ğiştirmek üzere bu fıkra tavzih edilmiştir.

1890 numaralı kanunun icrasına İcra Vekil-
leri Heyeti memur olmasına nazaran mezkûr ka-
nuna zeyledilen yeni kanunda da aynı hükme
binaen üçüncü madde değiştirilmiştir.

Havalesi mucibince ait olduğu encümenlere
tevdî edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim
olunur.

İktisat En. Reisi	M. M.	Kâtip
Edirne	Şebn Karahisar	A. Karahisar
Şakir	İsmail	
Aza	Aza	Aza
İstanbul	İstanbul	Bursa
-Alâettin	M. Yaşar	Dr. Rasim Ferit
Aza	Aza	Aza
Bolu	Bursa	İzmir
Şükrü	Rüştü	M. Sadettin

Maliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye encümeni
Karar No. 21
Esas No. 1/885

10 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa zeylolarak Başvekâletin 1 mart 1934 tarih ve 6/491 numaralı tezkeresile Meclise verilip encümenimize havale buyurulan kanun lâyihasile esbabı mucibesi ve İktisat encümeninin bu bapdaki mazbatası Maliye vekili Fuat Beyefendi hazır olduğu halde mütalea olundu.

İktisadî buhran vergisinin hakiki kazanç erbabına da teşmili prensipi encümenimizce muvafık görülmüş havalesi mucibince Bütçe encümenine tevdi kılınmak üzere Yüksek Reisliğe tak-

dimaine karar verilmiştir.

Maliye E. Reisi	M. M.	Kâtip
Gümüşsane	Isparta	Aydın
H. Fehmi	Kemal Turan	Adnan
Aza	Aza	Aza
İzmir	Balıkesir	İstanbul
Kâmil	Pertev	Hamdi M.
Aza	Aza	Aza
İçel	Diyarbakir	Urfa
Emin	Zülfü	Behçet

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe encümeni
M. No. 74
Esas No. 1/885

15 - IV - 1934

Yüksek Reisliğe

1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa zeylolarak Maliye vekilliğince hazırlanan ve Başvekâletin 1 mart 1934 tarih ve 6/491 numaralı tezkeresile Yüksek Meclise gönderilerek İktisat ve Maliye encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize tevdi kılınan kanun lâyihası Maliye Vekili Fuat Beyin huzur ile tetkik ve mütalea edildi.

Hizmet erbabı haricinde kalan kazanç vergisi mükelleflerinden de iktisadî buhran vergisi alınmasına dair olan bu lâyiha İktisat encümeninin

tadilatı dairesinde encümenimizce de aynen kabul olunmuştur. Umumi Heyetin tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Reis	Reis V.	M. M.	Kâ.
Burdur	Isparta	Bayazıt	Tokat
M. Şeref	Mükerrem	İhsan	Süreyya
Bursa	Çorum	İstanbul	Giresun
Dr. Galip	Mustafa	Sadettin	Kâzım
Konya	Kayseri	Kırklareli	Sıvas
A. Muzaffer	A. Hümi	Şevket	M. Remzi

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa aşağıdaki hükümler tezyil olunmuştur:

A) 1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununun birinci maddesinde yazılı hizmet erbabı haricinde kalan kazanç vergisi mükelleflerinin tahakkuk eden kazanç vergilerine mezkûr vergilerin beşte biri nisbetinde buhran vergisi zammedilmiştir.

B) Ruhsat ve unvan tezkeresi harçları ve karne bedelleri buhran zammına tâbi değildir.

C) 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun 3 üncü maddesi mucibince kazanç vergisinden istisnası kabul edilmiş olanlar buhran zammından da müstesnadır.

D) Bu kanun mucibince alınacak buhran zammının tahakkuk ve tahsilinde kazanç vergisi kanunu hükümleri caridir.

MADDE 2 — Bu kanun hükmü 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye vekili memurdur .

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İsmet	Ş. Saracoğlu	Zekâî
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	Dr. T. Rüştü	Fuat
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
	Ali	M. Celâl
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. Refik	Ali Rana	Muhlis

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa müzeyyel kanun lâyihası

MADDE 1 — 1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununa aşağıdaki hükümler tezyil olunmuştur

A) 1890 numaralı iktisadî buhran vergisi kanununun birinci maddesinde yazılı hizmet erbabı haricinde kalan kazanç vergisi mükelleflerinin tahakkuk eden kazanç vergilerine mezkûr vergilerin beşte biri nisbetinde buhran vergisi zammedilmiştir.

B) Ruhsat ve unvan tezkeresi harçları ve karne bedelleri buhran zammına tâbi değildir.

C) 2395 numaralı kazanç vergisi kanununun üçüncü maddesi mucibince kazanç vergisinden istisnası kabul edilmiş olanlar buhran zammından da müstesnadır.

D) Bu kanun mucibince alınacak buhran zammı, kazanç vergisile beraber ve aynı hükümlere tevfiikan tahsil olunur.

MADDE 2 — Bu kanun hükmü 1 haziran 1934 tarihinden muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekillrei Heyeti memurdur.

